ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΙΚΑΙΟ
28 ΙΑΝ 1902
ΙΔΡΥΣΙΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 3

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου
ἀποστελλόμεναι πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ταμίαν.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Νικοπόλεως **ΔΩΡΟΘΕΟΣ** (πρόεδρος)
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ
† Ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (ταμίας)
ΧΡ. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ (γραμματεύς)

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καθολικὸς συγγραφεὺς περὶ τῆς ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν— Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιθεώρησις: Ἐκκλησία Παλαιοκαθολικῶν — Αἱ περὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου γνῶμαι ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις—Βιβλιολογία: Λόγοι καὶ ὁμιλίαι Φωτίου. Νεοφανῆ βιβλία —Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα—† Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Κοινοποιήσεις— Παράρτημα.

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν βιβλιάριον φέρον τὸν τίτλον «Ἐπιστολαὶ περὶ τῆς ἐκ νέου ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» (Lettres sur la réunion des Églises) γαλλιστὶ συντεταγμένον παρὰ καθολικοῦ τινος, σημειουμένου διὰ τῶν στοιχείων L. V. καὶ ἐνδιατρίψαντος, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ἐν Ἀνατολῇ. Τὸ βιβλιάριον εἶνε ἄξιον πολλῆς προσοχῆς καὶ ἔρχεται λίαν ἐπίκαιρον μετὰ τὴν ἐσχάτως καὶ αὖθις ἀπολυθεῖσαν σχετικὴν παπικὴν Ἐγκύκλιον καὶ τὰς προτάσεις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου περὶ μελέτης τοῦ τρόπου τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, περὶ ὧν προηγουμένως ἐγράψαμεν. Λέγομεν ὅτι τὸ βιβλιάριον τοῦ καθολικοῦ συγγραφέως εἶνε ἄξιον πολλῆς προσοχῆς οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι πάντα τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενά εἰσιν ἀσπαστὰ ἀπὸ μέρους τοῦ ὀρθοδόξου ἀναγνώστου, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἐν αὐτῷ κηρύσσονται ἀλήθειαί τινες ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀπὸ μέρους καθολικοῦ συγγραφέως, αἵτινες δὲν ἐλέχθησαν μὲν νῦν τὸ πρῶτον—τοὐναντίον μάλιστα καὶ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἡμετέρου φύλλου ἐπανειλημμένως ἐτονίσθησαν— ἀλλ' ὅμως ἐξερχόμεναι τοῦ στόματος καὶ τῆς γραφίδος καθολικοῦ συγγραφέως ἐνέχουσιν ἰδιαιτέραν ὅλως σημασίαν διὰ τοὺς ὁμοδόξους αὐτῷ χριστιανούς.

Ἐπιφυλασσόμενοι ἐλλείψει χώρου νὰ παράσχωμεν εἰς προσεχὲς φύλλον ἐν πιστῇ μεταφράσει ἀξιαναγνώστους περικοπὰς τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου βιβλίου, ἀρκούμεθα σήμερον εἰς τὸ νὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας τὰς ἑπομένας πληροφορίας περὶ τῶν ἐν αὐτῷ θιγομένων ζητημάτων καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ κρατοῦντος πνεύματος.

Δύο εἰσὶ τὰ κύρια σημεῖα, ἐφ' ὧν ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ ὁ συγγραφεύς. Καὶ δὴ πρῶτον εἶνε ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ὑπὸ τὸν τίτλον «**τὰ παράπονα τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ὀρθοδόξων**» ὁ συγγραφεὺς ὀρθῶς ἐπικρίνει τὰ μέχρι τοῦδε εἰς ἐφαρμογὴν τεθέντα μέτρα ἀπὸ μέρους τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ σκοπῷ τῆς ἐκ νέου ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἰδίᾳ δὲ τὸν κατ' ἄτομον προσηλυτισμὸν καὶ μάλιστα τὸν διὰ καθολικῶν προπαγανδικῶν Σχολῶν διενεργούμενον ἐν μέσῳ τῶν ὀρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς, ὡς καὶ τὸ σύστημα τῆς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπολύσεως τῶν παπικῶν περὶ ἑνώσεως Ἐγκυκλίων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, τῶν περιωνύμων διὰ τὸ ἐπιτακτικὸν αὐτῶν ὕφος, πρὸς τούτοις δὲ καὶ

ΗΑΥΚΟΒΑ ΕΠΙΟΤΗΚΑ ΜΕΧΝΙΚΟΒΑ

τὸν τρόπον τῆς συσχετίσεως τῶν ἐν Ἀνατολῇ διαβιούντων καθολικῶν κληρικῶν μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἢ καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἐν γένει. Ἐν τῷ μέρει τούτῳ ὁ καθολικὸς συγγραφεὺς οὐχ ἧττον σφοδρῶς καθάπτεται τῆς συμπεριφορᾶς, ἣν κατὰ διαφόρους περιόδους ἐπεδείξαντο οἱ καθολικοὶ τῆς Δύσεως καὶ μάλιστα οἱ πάπαι τῆς Ρώμης πρὸς τοὺς ἐν Ἀνατολῇ Ὀρθοδόξους.

Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ὁ συγγραφεὺς συνίστησι νέον τρόπον ἐπιδιώξεως τῆς ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἐν ᾧ ὑποδείκνυνται μὲν συντελεστικά τινα πρὸς τοῦτο μέτρα, οἷα ἐπὶ παραδείγματι ἡ ἀπάλειψις τοῦ filioque (καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ) ἐκ τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, ὁ σεβασμὸς πρὸς ἰδιαιτέρους τινὰς θεσμοὺς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὸ κρατοῦν ἐν αὐτῇ κυβερνητικὸν σύστημα, πλὴν ἀλλὰ τὸ μέρος τοῦτο δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένον προλήψεών τινων ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐκεῖνο δ' ἰδίᾳ ὅπερ καθιστᾷ ἀνεφάρμοστον τὸ προτεινόμενον ὑπ' αὐτοῦ σχέδιον εἶνε ἡ ἐμμονὴ εἰς τὴν τήρησιν τοῦ πρωτείου τοῦ πάπα καὶ τὴν ἐκ μέρους τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀναγνώρισιν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πάπα ἰδιαιτέρας αὐθεντίας ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν δογμάτων. Ὁπόθεν καὶ πάλιν καταφαίνεται, ὅτι ἡ περὶ πρωτείου τοῦ πάπα ἀρχὴ εἶνε, ὡς μὴ ὤφελε, ἡ πέτρα σκανδάλου, καθ' ἣς προσκόπτει καὶ ματαιοῦται πᾶσα ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπόπειρα. Διὸ καὶ οὐχὶ ἀδίκως ἡ ἀρχὴ τοῦ παπικοῦ πρωτείου θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἐγκυψάντων εἰς τὰ σχετικὰ ζητήματα ὡς ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ (principium) τοῦ ὅλου παπικοῦ συστήματος, ὡς ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ παπικοῦ οἰκοδομήματος. Ἐπαινετέα ἐν τούτοις ἡ παρρησία καὶ εἰλικρίνεια, μεθ' ἧς ὁ ἀλλόδοξος συγγραφεὺς ἐξαίρει τό τε διηνεκὲς καὶ θερμὸν περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καθόλου πραγμάτων ἐνδιαφέρον τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου λαοῦ, ὡς καὶ τὴν ἀγαστὴν αὐτοῦ ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων ἐμμονήν, πρᾶγμα, ὅπερ, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, δὲν ἀποτελεῖ τὸ χαρακτηριστικὸν πάντων τῶν λαῶν τῆς Χριστιανικῆς Εὐρώπης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Συνέδριον τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐν Βέρνῃ τῆς Ἑλβετίας.—Ἐβδομηρὶς τοῦ παλαιοκαθολικοῦ Ἐπισκόπου Χέρτσογ.

Ἐν Ἑλβετίᾳ κατ' ἔτος συγκαλεῖται συνέδριον τῶν παλαιοκαθολικῶν, ἐν ᾧ μελετῶνται διάφορα σπουδαῖα ζητήματα τῆς ἐπιτοπίου παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τοιοῦτον συνέδριον κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον (26 καὶ 27) ἔλαβε χώραν ἐν τῇ πόλει Βέρνῃ, ὅπερ ὑπῆρξεν ὅλως ἐξαιρετικόν, καθότι ἐν αὐτῷ ἑωρτάσθη ἐπισήμως ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ θεοφιλ. Ἐπισκόπου τῆς παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Χέρτσογ, προχειρισθέντος εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1876. Ὡς ἐκ τῆς ἐπιπροσθέτου ταύτης αἰτίας τὸ συνέδριον ὑπῆρξε λίαν πολυάνθρωπον, προσελθόντων εἰς αὐτὸ πλέον τῶν 150 διασήμων ἐπιστημόνων ἐκ διαφόρων μερῶν.

Ὅ,τι προξενεῖ βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐν τοῖς ἐτησίοις τούτοις ἐν Ἑλβετίᾳ συνεδρίοις εἶνε ἡ ἀξία ὄντως μιμήσεως ἀκράδαντος πεποίθησις τῶν ἀνθρώπων τούτων, μεθ' ἧς οὗτοι ἀποβλέπουσι πρὸς τὸ μέλλον τοῦ θρησκευτικοῦ ἐγχειρήματος αὐτῶν, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποίου τόσον ἐρρωμένως ἄχρι τοῦδε ἠγωνίσθησαν καὶ νῦν ἔτι ἀντιπαλαίουσι πρὸς διάφορα προσκόμματα καὶ δυσχερείας. Ὁ καθηγητὴς Μισσώ, ὁ καὶ Διευθυντὴς τῆς «Διεθνοῦς θεολογικῆς Ἐπιθεωρήσεως» λίαν σαφῶς ἐκδηλοῖ τὴν γενικὴν ταύτην πρὸς τὸ μέλλον πεποίθησιν τῶν παλαιοκαθολικῶν, ἐν οἷς ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκφωνηθέντι λόγῳ κατὰ τὸ ἐν λόγῳ συνέδριον λέγει: «Ἡμεῖς καταγελῶμεν τῶν σκαιῶν ἐκείνων λεγεώνων, τῶν κολοσσιαίων ταγμάτων τῆς ρωμαϊκῆς ἰσχύος, ἅτινα ὑπῆρξάν ποτε ἀλλ' ἐξέλιπον πλέον, καταγελῶμεν τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τοῦ πάπα, ἥτις ὑπῆρξέ ποτε καὶ ἥτις μάλιστα ἀνεκηρύχθη ἀναγκαία κατὰ τὸ θεῖον δίκαιον, ἀλλ' ἥτις δὲν ὑφίσταται πλέον, ἐπίσης καταγελῶμεν ταύτης τῆς νομιζομένης δῆθεν καθολικότητος κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν. Καταγελῶμεν τοῦ κολοσσοῦ τούτου μὲ τοὺς ἀργιλλώδεις πόδας του, τοῦ εἰδώλου τούτου, ὅπερ ἐπολεμήθη ὑπὸ τοῦ Μονταλαμβέρου, καὶ ὅπερ οὐδένα πλέον δύναται νὰ ἀπατήσῃ, εἰ μὴ τοὺς θέλοντας μόνον νὰ ἀπατῶνται». Καὶ ὄντως ὁ παλαιοκαθολικισμὸς ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ἰδίαν Ἐκκλησίαν, ἀποσπασθεὶς τῆς Δυτικῆς, ἐποιήσατο οὐχὶ ἀσημάντους προόδους ἐν τῷ ἔργῳ τῆς διαδόσεως αὐτοῦ, καὶ δὴ ὄχι μόνον ἐν Εὐρώπῃ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

ὡς ἄλλοτε εἴχομεν ἀποδείξῃ ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀμερικῇ. Εἶνε ἤδη γνωστὸν, ὅτι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἀριθμοῦνται πλέον τῶν 150,000 χριστιανῶν μετὰ 170 ἱερέων καὶ 7 ἐπισκόπων, οἵτινες, ἂν μὴ παντάπασιν, οὐχ ἧττον πλησιέστατα εὑρίσκονται ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα τῷ παλαιοκαθολικισμῷ τῆς Εὐρώπης. Πάντες οὗτοι ἀναμένουσι μόνον εὐνοϊκὴν στιγμὴν, ὅπως ἑνωθῶσιν ἐν μιᾷ ποίμνῃ μετὰ τῶν παλαιοκαθολικῶν τῆς Δύσεως. **Β.**

ΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΓΝΩΜΑΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΝΕΩΤΕΡΟΙΣ ΧΡΟΝΟΙΣ*

Ἐν τῇ Δύσει ὅμως οὐ μόνον ἀμφιβολίαι ἐξεφράσθησαν περὶ τῶν παραδόσεων τούτων ἀλλὰ καὶ παντελῶς αὗται ἀπεκρούσθησαν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν, ὅστις ἐξηγέρθη μεταξὺ προτεσταντῶν καὶ καθολικῶν Θεολόγων. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ὁ Βελλαρμῖνος Βαρώνιος, Ἀλλάτιος, Βόνας καὶ ἄλλοι, ἐκήρυξαν κατ' ἀρχὰς τὴν Λειτουργίαν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ὡς γνησίαν Ἀποστολικὴν γραφήν, μόλις δέ ποτε ἤρξαντο νὰ ὑποχωρῶσιν ἐν ταῖς συζητήσεσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς προτεστάντας θεολόγους καὶ νὰ δέχωνται, ὅτι ἡ Λειτουργία αὕτη εἶνε ἂν μὴ κατὰ γράμμα ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα Ἀποστολική, χωρὶς ὅμως καὶ πάλιν ὁ δραπετίδης Ἀλλάτιος, λόγου χάριν, νὰ ὑποχωρῇ ἐντελῶς καὶ χωρὶς ν' ἀφίσταται τῆς γνώμης τῶν καθολικῶν θεολόγων, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ δογματικὴ φρασεολογία τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου εἶνε Ἀποστολική. Οἱ προτεστάνται κατ' ἀρχάς, εὔκολοι ὄντες εἰς τὸ ἀρνεῖσθαι τὰ πάντα καὶ ἀποκαλέσαντες ἤδη, διὰ τοῦ πικροῦ πολλάκις καὶ ἀποτόμου, ἀρχηγοῦ αὐτῶν «ἀχυρίνην» τὴν θαυμασίαν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, οὐδόλως ἐδίστασαν ν' ἀποκηρύξωσιν ὡς νόθον ψευδεπίγραφον καὶ ὑποβολιμαίαν τὴν Λειτουργίαν αὐτοῦ. Τοῦτο ἔπραξαν κατὰ δύο τρόπους ἀφ' ἑνὸς μὲν ἠρνήθησαν τὴν ἀκρίβειαν πάσης παραδόσεως περὶ τῆς Λειτουργίας ταύτης καὶ πεπλανημένην ἐθεώρησαν τὴν περὶ αὐτῆς γνώμην τῆς Πενθέκτης Συνόδου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπέδειξαν, ὡς λόγου χάριν ὁ Καβαῖος, τὴν ἐν τῇ Λειτουργίᾳ ταύτῃ ὕπαρξιν μεταγενεστέρων δογματικῶν ὅρων οἷον «Ὁμοούσιος» «Θεοτόκος» καὶ τὰ παρόμοια. Κατ' αὐτοὺς ἄλλως τε δὲν ἠδύνατό ποτε νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Λειτουργία ὡρισμένη οὐδὲ τοῦ Ἰακώβου οὐδ' ἄλλου τινὸς τῶν Ἀποστόλων. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρχε μόνον ἡ Ἀποστολικὴ παράδοσις, καθ' ἣν καὶ ἐτελεῖτο ἡ Λειτουργία ἐπὶ τῇ βάσει δ' αὐτῆς διεμορφοῦντο αἱ τοπικαὶ Λειτουργίαι, ἕως οὗ ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ὁ Χρυσόστομος ἐγένοντο μεταρρυθμισταὶ τῆς Λειτουργίας. Ὅταν ὑπεδεικνύετο εἰς τοὺς προτεστάντας ὅτι ὑπάρχει, ὁπωσδήποτε, μία ἀρχαία Λειτουργία, ἡ ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς Διαταγαῖς, ἠρνοῦντο ὅτι ἐτελέσθη ποτὲ τοιαύτη Λειτουργία, ἐκάλουν δὲ αὐτὴν «ἰδεώδη». Ἀφοῦ δὲ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ Ἀπόστολοι παρέδωκαν τὴν Λειτουργίαν σημαίνει, ὅτι οὐδέποτέ τις ὑπῆρξε Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου διάφορος τῶν λοιπῶν Ἀποστολικῶν Λειτουργιῶν, διότι ἄλλως τε κατὰ τοὺς προτεστάντας, πανταχοῦ ἐφέρετο μία καὶ ἡ αὐτὴ παράδοσις ὡς βάσις τῆς Λειτουργίας, οὐδεμία δὲ λειτουργία ὡρισμένη ὑπῆρχε. Μόλις δὲ κατὰ τὸν στ'. καὶ ζ'. αἰῶνα ἐπλαστογραφήθησαν αἱ ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀποστόλων φερόμεναι νῦν Λειτουργίαι. Ἡ πάλιν, κατ' ἄλλους, ὅταν κατὰ τὸν στ'. ἢ ζ', αἰῶνα διάφοροι τοπικαὶ Λειτουργίαι, ὡς λόγου χάριν, τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας μεταρρυθμισθεῖσαι προσέλαβον ὡρισμένην τινὰ μορφήν, συγχρόνως προσέλαβον τὰ ὀνόματα ἅτινα φέρουσι νῦν, λέγει ὁ Böhmer. Ὥστε εἰσὶν αἱ λειτουργίαι αὗται ψευδεπίγραφοι καὶ ὑποβολιμαῖαι. Ἔτι σαφέστερον καθορίζων τὰ πράγματα ὁ Nitzsch λέγει, ὅτι αἱ οὕτω καλούμεναι Λειτουργίαι τοῦ Ἰακώβου τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Κλήμεντός εἰσι λειτουργίαι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἀντιοχείας, αἵτινες κατὰ τὸν ζ'. αἰῶνα συνταχθεῖσαι καὶ μορφωθεῖσαι ὅπως λάβωσι κῦρος ὠνομάσθησαν διὰ μεγάλων ὀνομάτων. Τέλος ἕτεροι τῶν προτεσταντῶν Θεολόγων μετριάζοντες τὴν ἀποτομότητα τῆς γνώμης ταύτης ἐδόξασαν, ὅτι αἱ Λειτουργίαι τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας κατὰ τὸν ε'. ἢ στ'. αἰῶνα προσλαβοῦσαι ὡρισμένην τινὰ μορφὴν ἀνήχθησαν ἡ μὲν εἰς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, ἡ δὲ εἰς τὸν Μάρκον καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸν Κλήμεντα. Ἡ περὶ τοπικῆς ἀναπτύξεως τῶν Λειτουργιῶν θεωρία ἐγένετο ἀσπαστὴ παρ' ἁπάντων, ἐφηρμόσθη δὲ οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν Ἀποστολικῶν Λειτουργιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν Λειτουργιῶν τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ ἁγίου Χρυσοστόμου. Ὅθεν ἦτο καιρὸς πλέον ν' ἀποκρουσθῇ καὶ ἀπηρχαιωμέ-

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 8—9.

νη θεωρηθῇ ἡ γνώμη, ὅτι ἠδύναντό ποτε αἱ Λειτουργίαι αὗται νὰ προέλθωσιν ἐξ ἄλλης Λειτουργίας. Ὡς ἀναντίρρητον ἐθεωρήθη ὅτι ἡ μὲν τοῦ Μ. Βασιλείου Λειτουργία ἐμορφώθη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοπικῆς Λειτουργίας τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ Καισαρείας, ἡ δὲ τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοπικῆς Λειτουργίας τῆς ἐν Συρίᾳ Ἀντιοχείας. Ἀδύνατον κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην Λειτουργία Ἐκκλησίας τινὸς νὰ προέλθῃ ἐκ Λειτουργίας ἄλλης Ἐκκλησίας, μάλιστα καὶ ἐκείνη ἔτι ἡ Ἐκκλησία λέγει ὁ Binygam, ἥτις ἱδρύετο καὶ ἐμορφοῦτο ὑπ' ἄλλης Ἐκκλησίας δὲν ἦτο ὑποχρεωμένη ν' ἀκολουθήσῃ τῷ παραδείγματι καὶ τῇ ἐν τῇ παλαιᾷ Ἐκκλησίᾳ κρατούσῃ τάξει, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ καθορίσῃ δι' ἑαυτὴν τύπον τῆς θείας λατρείας ἀνάλογον πρὸς τὰς περιστάσεις καὶ τὴν ἑαυτῆς κατάστασιν. «Si, λέγει, nova quaedam Ecclesia episcopalis ex alia quadam sumta esset et erecta, nova illa exemplar et praescriptam methodum Veteris Ecclesiae sequi haud coacta fuerit sed ipsa sibi divini cultus formam effingere rebus suis et statui accomodatam». Ἡ θεωρία αὕτη ἐφηρμόσθη βεβαίως καὶ ἐπὶ τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Κατ' αὐτὴν ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου εἶνε Ἱεροσολυμιτική, εἶνε ἡ Λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ ζήτημα σπουδαῖον ἀναφαίνεται περὶ τοῦ πότε παρουσιάσθη εἰς μέσον ἡ Λειτουργία αὕτη, ἐπειδὴ ἡ γνώμη ὅτι πρώτην φορὰν παρουσιάσθη ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου εἰς μέσον, πλαστογραφηθεῖσα κατὰ τὸν ε'. στ'. ἢ ζ'. αἰῶνα, ὑπεστηρίχθη ὑπὸ μόνον τῶν πεισμόνως ἐμμενόντων, ἐν ταῖς προϋποθέσεσιν αὐτῶν. Τοιαύτη γνώμη εἶνε ὅλως ἀσύστατος καὶ ἀδόκιμος ἐξ αὐτοῦ τοῦ κειμένου τῆς σωζομένης Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ὅθεν ὁ Renaudot, λόγου χάρις, οὐδεμίαν ἔχει ἀμφιβολίαν, ὅτι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Λειτουργίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἔχομεν «μαρτυρίαν» τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ὅτι δηλονότι ἡ Λειτουργία αὕτη ὡς ἐξ αὐτῆς προελθοῦσα εἶνε ἀρχαιότατον μνημεῖον. Ὁ Prolst ἔτι σαφέστερον λέγει, ὅτι τινὰ τῶν μερῶν τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἀνάγονται εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων, προσαναβιβαζόμενα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, διότι ὑποθέτει αὐτὴν ἐκ τοῦ συριακοῦ μεταφρασθεῖσαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἰδίωμα κατὰ τὸν β'. ἤδη αἰῶνα, ἕτερα δὲ προσετέθησαν βραδύτερον μεταξὺ τοῦ 350 καὶ 450. Καθ' ἣν ἐποχὴν δηλονότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτῆς οὐδεμία ἄλλη Λειτουργία, ὅπερ ἀνάγκη καλῶς νὰ ἐνθυμώμεθα. Ἕτεροι πάλιν οἷον ὁ Kœnig καὶ ὁ Bunsen, οἷς συμφωνεῖ ὁ Φιλάρετος Τσερνιγόβου, θεωροῦσιν ὡσαύτως τὴν Λειτουργίαν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου γραπτῶς ὑφισταμένην οὐχὶ μεταγενεστέρως τῶν πρώτων αἰώνων, κατὰ τὰ σπουδαιότερα αὐτῆς μέρη, ἅτινα δύνανται ν' ἀποκατασταθῶσι διὰ τῆς Λετουργίας τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου περιγραφομένης, ἧς σύγχρονον θεωροῦσι τὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου Λειτουργίαν ὁ Bickell, ὅστις ἰδίως τὸν πρόλογον τῶν δύο Λειτουργιῶν θεωρεῖ κατὰ λέξιν σύμφωνον (wort lich übereinstimmt) καὶ ἄλλοι, ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων, ὡς εἴδομεν, ὁ Καλογερᾶς. Οἱ φρονοῦντες ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἤρξατο νὰ καταγράφηται κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν γ'. φρονοῦσιν ὅτι ἡ νῦν σωζομένη Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ὁριστικῶς ἤρξατο διαμορφουμένη καὶ τὴν νῦν αὐτῆς μορφὴν προσλαμβάνουσα κατὰ τὸν δ'. ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ε'. αἰῶνος (μετὰ τὸ 325 ἢ 421), ἕτεροι ὅμως ἐπεκτείνουσι τὰ ὅρια τῆς πλήρους αὐτῆς διαμορφώσεως μέχρι τοῦ ζ'. αἰῶνος καὶ τέλος ἕτεροι, ὡς λόγου χάριν, ὁ ρῶσσος Α. Πετρόβσκης μέχρι τοῦ ι'. αἰῶνος.

(ἕπεται τὸ τέλος).

Ἀρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντὴς τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

ΦΩΤΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἡ ἔγκριτος ρωσικὴ ἐφημερὶς «Εἰδήσεις τῆς Μόσχας» τῆς 12ης 10βρίου 1901 δημοσιεύει τὴν ἑξῆς βιβλιογραφίαν, ἣν καὶ μεταφράζουσα, ἡ «Κωνσταντινούπολις» ἐπανορθοῖ ἀνακριβείας τινὰς ἐν ὑποσημειώσεσι.

«Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, πατριάρχου Κ]πόλεως. Λόγοι καὶ Ὁμιλίαι 83, ἐκ χειρογράφων Ἄθω, Βιέννης, Γενεύης, Ἐνετίας, Ἱεροσολύμων, Μονάχου, Μόσχας, Παρισίων, Ρώμης, Χαϊδελβέργης κλ. Ἐκδιδόντος Σ. Ἀριστάρχου ἐν Κ]πόλει 1901. 2 τόμοι 4ον σ. (194+490+592).

Τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Φωτίου, πατριάρχου Κ]πόλεως κατέχει μίαν τῶν πρώτων θέσεων ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐξεχόντων ἱεραρχῶν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА Odyssi-Mehi I.I. МЕЧНИКОВА

καὶ τῶν μεγαλοφυῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων καὶ θεολόγων. Ἀλλ' οὐχὶ πάντα τὰ πονήματα τοῦ μεγάλου τούτου συγγραφέως εἰσὶ γνωστὰ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς ἀντιπροσώποις αὐτῆς, διότι πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε ἐκδόσεις τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ ἀπέχουσι πολὺ τοῦ νὰ ὦσι πλήρεις, καὶ φέρουσι μᾶλλον τυχαῖον χαρακτῆρα. Τινὰ δέ, μὴ ἵνα εἴπωμεν τὰ πλεῖστα, τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἁγίου Φωτίου, εἰσὶ γνωστὰ ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ μόνον ἐκ τῶν προμετωπίδων αὐτῶν· οὐχ ἧττον πασίγνωστόν ἐστιν, ὁποίας ὑψηλῆς ἐκτιμήσεως ἀπολαύουσιν ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τὰ ἐμφανισθέντα ὀλίγα σχετικῶς ἐν τῷ τύπῳ ἔργα, τὰ προελθόντα ἐκ τοῦ καλάμου τοῦ σοφοῦ, τοῦ ἐμβριθοῦς καὶ τοῦ μεγαλοφυεστάτου τούτου ἱεράρχου.

Αἱ βιβλιοθῆκαι τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐπὶ σειρὰν αἰώνων διετήρουν τὰ τιμαλφῆ ταῦτα κειμήλια ἐν σπανίζουσι χειρογράφοις, μέχρις οὗ ὁ ἐρευνητικὸς νοῦς τοῦ ἐκδότου, ἡ ἐπίμονος αὐτοῦ ἐργασία καὶ οἱ ἀκάματοι κόποι, ἐμπνεόμενοι ἐκ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὴν παιδείαν καὶ τὸ κλέος τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀπεκάλυψαν αὐτὰ καὶ κατέστησαν κοινὸν κτῆμα οὐ μόνον τῶν Ἀκαδημιῶν ἀλλὰ καὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν.

Ὁ θησαυρὸς οὗτος ἀνεκαλύφθη[1] διὰ τῆς ἐργασίας δύο λογίων ἀνδρῶν, πολλοὺς καταβαλόντων κόπους καὶ ὑπομονὴν ἐν διαστήματι πολλῶν ἐτῶν. Εἶναι δὲ οὗτοι ὁ Μέγας Λογοθέτης τῆς ἐκκλησίας Κων]λεως Σ. Ἀριστάρχης, γνωστὸς καὶ ὡς συγγραφεὺς σοφῶν πονημάτων, καὶ ὡς κυβερνητικὸς βαθμοῦχος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἔτι δὲ μᾶλλον ὡς ζηλωτὴς καὶ πιστὸς υἱὸς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τῆς Κων]λεως, ᾗτινι ἐντίμως καὶ ἐπαξίως ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη ὑπηρετεῖ· καὶ ὁ προϊστάμενος τοῦ ἐν Μόσχᾳ μετοχίου τῆς Κ. Π. ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος[2], ὅστις πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἱεροδιάκονος ἔτι ὤν, εὗρε πρῶτος[3], ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων, 15 ὁμιλίας καὶ 25 ἐπιστολὰς τοῦ μεγάλου Φωτίου ἐν μέσῳ ἀρχαίων χειρογράφων[4] καὶ πρῶτος[5] ἀνέγνω καὶ ἀντέγραψεν αὐτάς, ἐφοδιάσας τὸ κείμενον αὐτῶν διὰ πολυτίμων καὶ εὐφυῶν σχολίων[6].

Αἱ ὁμιλίαι αὗται καὶ ἐπιστολαὶ τοῦ ἁγ. Φωτίου κατὰ πρῶτον ἐξετυπώθησαν[7] ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὀργάνῳ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» (κατὰ τὰ ἔτη 1881—3, 1885—6), ὑπὸ τοῦ Μ. Λογοθέτου Σ. Ἀριστάρχου. ἀκολούθως δὲ ἐξ ὁλοκλήρου συμπεριελήφθησαν[8] εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ πρὸς ταῖς λοιπαῖς ἀνεκδότοις τέως 83 ὁμιλίαις καὶ λόγοις τοῦ μεγάλου Φωτίου.

Τῆς ἀντιγραφῆς ταύτης γενομένης ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου, ἡ τοῦ Σ. Ἀριστάρχου ἀγάπη πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὰ φῶτα Αὐτοῦ ὑπῆρξαν αἰτία, ὅπως οὗτος ἀναλάβῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς συλλογῆς πάντων τῶν λόγων τοῦ μεγάλου Φωτίου καὶ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν, ὅπερ καὶ ἐξεπλήρωσε διὰ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως αὐτοῦ. Τὸν σοφὸν ἄνδρα δὲν ἐθορύβησαν αἱ δυσκολίαι τοῦ ἔργου, οὐδὲ ἀνέκοψαν αἱ ὕλικαὶ δυσχέρειαι, καὶ πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῷ πληρέστατα δίκαιον, ἀναγνωρίζοντες, ὅτι πολυετῆ ἐπίμονον ἐργασίαν καὶ πολλὰς γνώσεις ἐδέησε νὰ προσενέγκῃ διὰ τὸ ἅγιον τοῦτο ἔργον. Ἡ πεφωτισμένη διάνοια τοῦ Σ. Ἀριστάρχου, ἡ ὑψηλὴ αὐτοῦ μόρφωσις, ἡ βαθεῖα εὐσέβεια καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἦσαν οἱ κάλλιστοι συναντιλήπτορες αὐτοῦ ἐν τῷ δυσχερεῖ ἔργῳ, ἡ ὑψηλὴ δὲ πρόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως ἡ μεγάλη αὐτοῦ παραμυθία καὶ φαεινὴ ἔμπνευσις.

Ἰδοὺ διατί ἐθεωρήσαμεν καθῆκον ἡμῶν νὰ ἐπιστήσωμεν ἐπὶ τοῦ ἔργου τούτου τὴν προσοχὴν τῶν πεφωτισμένων ἀναγνωστῶν καὶ νὰ ἐπιδείξωμεν συντόμως τὰς ἀδιαφιλονείκητους ἀρετὰς τῆς ἐκδόσεως ταύτης, τὰς κατακοσμούσας τὸ προϊὸν πολυετοῦς μετὰ λόγου ἐργασίας, συντελεσάσης εἰς τὴν δημοσίευσιν πλήρους συλλογῆς τῶν Λόγων καὶ τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ ἁγίου Φωτίου. Αὕτη ἀποτελεῖ πλουσίαν συμβολὴν εἰς τὴν εὐρεῖαν θεολογικὴν φιλολογίαν, εἰς ἣν διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἀνοίγονται νέοι ὁρίζοντες εὑρεῖς καὶ φωταυγεῖς καὶ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς πη-

1. Ἡ μὲν ἀνακάλυψις ἐκ χειρογράφου ἁγιοταφιτικοῦ ἐγένετο τῷ 1864 ὑπὸ Σ. Ἀριστάρχου (Φωτίου, Λόγοι καὶ Ὁμιλέαι. Α' σ. ρνθ. σημ. 2), ἡ δὲ ἀντιγραφὴ ἐκ χειρογράφου ἰβηριτικοῦ τῷ 1881—2 ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Ἰακ. Βατοπεδινοῦ (αὐτ. σ. ροζ. Ἰβ.) Σ. Μ.

2. Πλὴν τοῦ ἀντιγράφου τοῦ ἀρχιμ. Ἰακώβου, ἐπωφελήθη ὁ Σ. Ἀριστάρχης ἐκ τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχιμανδριτῶν Βασιλείου, νῦν ἁγίου Ἀγχιάλου (αὐτ. ροβ. Βα.) καὶ Πολυκάρπου ἰβηρίτου (ρον. Ἰβ—ρ[illegible]. Πο.), τοῦ γέροντος Κυρίλλου ἰβηρίτου (ρον. Ἰβ.), τοῦ Ἀλεξ. Λαυριώτου (ρπβ. Λα), τοῦ καρδιναλίου Πύτρα (ρπε. Μρυ. Πι.), τῶν καθηγητῶν Ἰ. Τρόϊσκη (ρυα. Τ.) καὶ Ε. Montet (ροε. Γ), τοῦ βιβλιοφύλακος Η: Omont (ρυο. Ω), τοῦ πρεσβυτέρου Ν. Fraco (ροβ. Βαr.—ρηθ. Παλ.—ρυ. Ρ) τοῦ Ἰ. Χώτζη (ρπη. Πα.) κλ. Σ. Μ.

3. Περὶ ὁμιλιῶν τοῦ Φωτίου μνημονευομένων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1484 καὶ ἐφεξῆς ὅρα αὐτ. σ. ρξε. κ. ἑ Σ. Μ.

4. Τοῦ κώδικος Ἰβ. (σ. ροζ.) Σ. Μ.

5. Μετὰ τὸν Πορφύριον Οὐσπένσκην (ρπη. Π.) Σ. Μ.

6. Ἤτοι τινῶν τοῦ κειμένου διορθώσεων, ὧν μνεία ἐγένετο (ρον. Ἰ. Βατοπ.) Σ. Μ

7. Ὁ Ἀριστάρχης ἐξετύπωσεν ἐν τῇ «Ἐκκλ Ἀληθείᾳ» οὐχὶ τὰς 15 ἀλλὰ μόνον τὰς 12 τῶν ὁμιλιῶν τούτων ἀντιπαραβαλὼν αὐτὰς πρὸς τὰς πολυαρίθμους πηγὰς ἃς εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν (αὐτ. ροα—ρυδ), καὶ μίαν ἔτι ὁμιλίαν (ἀρ. ΞΗ) ἐκ ρωσσικοῦ χειρογράφου, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐπιστολὴν τοῦ Φωτίου ἐξετύπωσεν.

8. Μετασκευασθεῖσαι ἐξ ὑπαρχῆς Σ. Μ.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І.І. МЕЧНИКОВА

γὴ ἐμπνεύσεως καὶ περαιτέρω ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστήμης εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀφιέρωσαν τὸν βίον καὶ τὴν δρᾶσιν αὐτῶν εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ἀφορμώμενοι καὶ ἐκτιμῶντες βαθέως τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τῆς ἐκδόσεως ταύτης δυνάμεθα νὰ χαιρετίσωμεν αὐτὴν ἐκ ψυχῆς καὶ νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως αὕτη ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον ἀποβῇ κτῆμα πάντων τῶν πεπολιτισμένων Ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης.

Ν.

ΝΕΟΦΑΝΗ ΒΙΒΛΙΑ

Γραμματικὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης μεταφρασθεῖσα κατ' ἐπιτομὴν ὑπὸ Ἰωάννου Ν. Δελῆ τελειοφοίτου τῆς Θεολογίας.

Ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον χρησιμώτατον ἔργον προστίθεται εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θεολογικὴν φιλολογίαν περιέχον πολυτίμους ὁδηγίας πᾶσι τοῖς περὶ τὴν ἑρμηνευτικὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀσχολουμένοις. Ὁ ἐν Ἀθήναις φερέπονος κ. Ἰωάννης Ν. Δελῆς πληροῖ ἀληθῶς σπουδαίαν ἔλλειψιν παρ' ἡμῖν διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ ἀγγελομένου πονήματος, οὗ ἐξεδόθη ἄρτι τὸ Ἀον τεῦχος, καὶ ὅπερ ἀφιεροῦται τῇ Α. Μ. τῷ πάπᾳ καὶ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας κ. Φωτίῳ.

Συνιστᾶται θερμῶς τὸ ἔργον πᾶσι τοῖς περὶ τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην ἐνδιατρίβουσι. Τιμᾶται 1, 50 δραχμῆς. Τὸ Βον τεῦχος μέλλον νὰ περιλαμβάνῃ τὸ Συντακτικὸν τῆς Κ. Δ. ἀποτελεσθήσεται ἐκ δεκα τυπογρ. φύλλων.

Die gegenwærtige Verfassung der griechisch-orthodoxen Kirche in der Turkei. Von Dr. phil. Ernst Reinhardt—Τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐκτενῆ μελέτην περὶ τῆς συγχρόνου διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως δημοσιεύει ὁ γερμανὸς διδάκτωρ Ἐρνέστος Rheinhardt ἐν τῷ «Περιοδικῷ τῶν Θεολογικῶν Ἐπιστημῶν» (Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie, Juli, 1901 Leipzig). Ὁ ἐν λόγῳ διδάκτωρ ἐπισκεφθεὶς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἠδυνήθη νὰ περισυλλέξῃ, καθὸ κάτοχος τῆς ἑλληνικῆς, πάσας τὰς σχετικὰς πρὸς τὸ θέμα αὐτοῦ πληροφορίας, ἃς καὶ ἐκτίθησιν ἐν σειρᾷ κεφαλαίων, οἷα: ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἡ ἱερὰ Σύνοδος, τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, αἱ ἐπαρχιακαὶ Ἀρχαὶ κλπ. Τούτων προηγεῖται ἱστορικὴ εἰσαγωγὴ ἐξετάζουσα τὴν ἀρχὴν καὶ μόρφωσιν τῶν νῦν ἐν ἰσχύϊ Γενικῶν Κανονισμῶν, οὓς καὶ εἶχε κυρίως ὑπ' ὄψιν ὁ συγγραφεὺς μετὰ καὶ ἄλλων σχετικῶν πηγῶν (Νομολογία Μ. Θεοτοκᾶ, Συλλογὴ Ἐγκυκλίων Ι. Σταυρίδου, Δικαστικαὶ ὁδηγίαι, Κανονισμοὶ κλπ.). Ἡ μελέτη εἶνε γεγραμμένη μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ ἐπιστημονικότητος, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἄξιος εὐχαριστιῶν διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐνδιαφέρον αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

. . . . . Προϊστάμενε τῆς ἐν . . . .
ἱερᾶς ἐκκλησίας τ . . . . . .
καὶ τιμιώτατοι ἐπίτροποι

Ἀγαστῇ καὶ πατρικῇ μερίμνῃ καὶ προνοίᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ πανσεβάστου καὶ προσκυνητοῦ ἡμῶν Δεσπότου καὶ Πατριάρχου, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ἐξακολουθήσει καὶ τοῦ λοιποῦ ἐγκαινισθὲν ὑπ' Αὐτῆς σύστημα διανομῆς τῷ εὐσεβεῖ καὶ χριστεπωνύμῳ πληρώματι φυλλαδίων μικροσχήμων ἐν γλώσσῃ εὐλήπτῳ καὶ φράσει ἀπερίττῳ, περιεχόντων τὴν τῆς ἀναγινωσκομένης εὐαγγελικῆς περικοπῆς καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἑρμηνείαν, συνοδευομένην μετὰ συντόμου περιλήψεως τῶν ἐκ ταύτης προκυπτόντων κυριωτέρων εὐαγγελικῶν διδαγμάτων καὶ ἀναγνώσεως αὐτῶν ἐπ' ἐκκλησίας εἴτε μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, εἴτε καὶ καθ' ὃν χρόνον θὰ ἐψάλλετο τὸ Κοινωνικὸν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου. Τοῦτο τοίνυν ὑμῖν μετὰ χαρᾶς, ἣν παντὶ εὖ φρονοῦντι καὶ τὰ πατρῷα ζηλοῦντι, ἐπιβάλλει τὸ λαμπρὸν καὶ ὄντως πατρικὸν τοῦτο μέτρον, ἐξαγγέλλοντες, προτρεπόμεθα ὑμᾶς ὅπως πρὸς καρποφόρον καὶ μείζονα αὐτοῦ τελεσφορίαν συνεννοούμενοι ἀπὸ κοινοῦ οἵ τε ἐπίτροποι καὶ ὁ προϊστάμενος ὁρίσητε καὶ ἐκλέξητε πρόσωπον κατάλληλον καὶ ἐπιτήδειον ἢ ἐκ τῶν ψαλτῶν τῆς αὐτόθι ἐκκλησίας ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρων μαθητῶν τῆς σχολῆς ἢ καὶ ἄλλον τινὰ ἐπὶ τέλους τῶν ἔξω, ὅστις ἀναλαμβάνων ἐπὶ ἀμοιβῇ τινι σὺν τῇ ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγνώσει καὶ τὴν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ἑκάστης Κυριακῆς παραλαβὴν ἑκάστοτε τῶν φυλλαδίων τούτων καὶ τὴν διανομὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ναοῦ ἐκκλησίασμα ἐπὶ τῷ ὁρισθέντι μικρῷ ἀντιτίμῳ, τὰ μάλιστα ἤθελε συντείνῃ εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος περιοριζόμενοι εἰς τὴν διὰ τοῦ ἐπιδότου τῆς παρούσης πατριαρχικοῦ κλητῆρος ἀποστολὴν μόνον ἀντιτύπων διὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν ἀξιοῦμεν ἵνα συμμορφωθῆτε πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἐνεργήσητε τὴν διὰ τοῦ προϊσταμένου σύστασιν τοῦ ἱεροῦ ἔργου καὶ διαβιβάσητε ἡμῖν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν διὰ τὰ περαιτέρω καὶ εὐχόμεθα ἅπασιν ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνειν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 17 Ἰανουαρίου 1902.

† **Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ ΠΑΣΑΣ

Ἐγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ὅτι ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἤγγειλεν ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς προσηκόντως ἐξάρας τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ μεταστάντος.

Τὰ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ρηθέντα ἔχουσιν ἐπὶ λέξει ὧδε:

«*Χθὲς ἑσπέρας ἀνηγγέλθη μοι ὁ θάνατος τῆς Α. Ε. τοῦ Σπυρίδωνος Μαυρογένους πασᾶ, ἀρχιάτρου τῆς Α. Α. Μ. τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος διὰ τοῦ ἑξῆς τηλεγραφήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυρογένους Βέη «μετ' ἀφάτου θλίψεως ἀναγγέλλω τῇ ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός μου».*

Ὁ ἐξ ἡμῶν μεταστὰς Σπυρίδων Μαυρογένης πασᾶς διετέλεσεν ἐπὶ ἥμισυν αἰῶνα καὶ πλέον μέλος ἐπίλεκτον τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας καὶ λογὰς ἐργασθεὶς προθύμως ἀόκνως καὶ μετὰ παραδειγματικῆς φιλογενείας καὶ εὐσεβείας, τιμώσης τὰς πάλαι ποτὲ ὑπαρξάσας οἰκογενείας Φαναρίου. Πλὴν τούτου ἐπὶ τριάκοντα καὶ πλέον ἔτη ὑπηρέτησε τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι, ἀπήλαυε δὲ τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης Αὐτῆς καὶ ὡς φίλος καὶ ὡς συνεργάτης καὶ ὡς ἰατρός. Μετὰ τὴν θλιβερὰν εἴδησιν κατὰ καθῆκον ἀπέστειλα τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον καὶ ἓν μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἵνα προσφέρωσι τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους τῷ Ἀλεξάνδρῳ Μαυρογένει Βέῃ, ἐπαξίῳ υἱῷ τοῦ μεταστάντος. Οὗτος εὐχαριστήσας ἐπὶ τοῖς συλλυπητηρίοις ἐδήλωσεν, ὅτι σήμερον περὶ τὴν ἑσπέραν θὰ μετενεχθῇ τὸ σκῆνος εἰς τὸν ἐν Πέραν ναὸν τῶν Εἰσοδίων, ἔνθα αὔριον περὶ τὴν 10ην ὥραν π. μ. θὰ ψαλῇ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, καὶ ἐκεῖθεν θὰ μετενεχθῇ ὁ νεκρὸς εἰς Θεραπεῖα πρὸς ἐνταφιασμὸν ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Προτάσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.* — Ἀναφορικῶς πρὸς τὰς προτάσεις, ἃς ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐποιήσατο τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς διακοπεισῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, καὶ ἃς ἐν τῷ προηγηθέντι φύλλῳ ἐδημοσιεύσαμεν, σημειοῦμεν χάριν μείζονος σαφηνείας ὅτι ἡ μὲν πρότασις περὶ ἀνανεώσεως τοῦ ἀρχαίου ἐθίμου, τοῦ προσκαλεῖν δηλονότι τούς τε πρώην πατριάρχας καὶ τοὺς πλησιοχώρους μητροπολίτας ὡς καὶ ἄλλους ἐγκρίτους ἐν τῇ βασιλευούσῃ κληρικοὺς προκειμένου περὶ ὑψηλοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἐγένετο ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, αἱ δὲ λοιπαὶ διενεμήθησαν ἐν ἀντιγράφοις εἰς τὰ σεβαστὰ μέλη τῆς Συνόδου πρὸς μελέτην διὰ τὰ περαιτέρω.

— *Διαθήκη Χρηστάκη Ζωγράφου.* — Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ προτελευταίᾳ αὐτοῦ συνεδρίᾳ ἐπιληφθὲν τῆς μελέτης τῆς διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου Χρηστάκη Ζωγράφου, ἧς φωτοτυπικὰ ἀντίγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις συμβολαιογράφου Alagnier εἶχε λάβει ὑπ' ὄψιν, ἀπεφάσισεν ὅπως ὁ α' γραμματεὺς αὐτοῦ Παναγιώτης Νικολόπουλος μελετήσας τὴν ὅλην ὑπόθεσιν καὶ τὰ προηγούμενα πρακτικὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἀμέσως κατόπιν συνεδρίαν τὴν ἐπὶ τῆς ρηθείσης ὑποθέσεως εἰσήγησιν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Τετάρτης, ληφθείσης ὑπ' ὄψει τῆς ρηθείσης εἰσηγήσεως, τὸ Συμβούλιον διασκεφθὲν κατὰ νόμον ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ Γ. Ἀποστολίδου, δικηγόρου, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν ἐνταῦθα Ἕλλην. Φιλολογ. Σύλλογον, καὶ ἐρήμην τῶν κληρονόμων Χρηστάκη Ζωγράφου, ἐκήρυξεν ἔγκυρον καὶ ἐκτελεστὴν τὴν ὑπὸ ἡμερ. 11)23 Ἰουνίου τοῦ 1870 διαθήκην τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς, δι' ἧς σπουδαῖα χρηματικὰ ποσὰ κληροδοτοῦνται εἰς διάφορα ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα τῆς τε ἡμετέρας πόλεως καὶ τῆς ἰδίας γενετείρας αὐτοῦ πατρίδος.

— *Ποιμαντικὴ μέριμνα.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τὴν προσήκουσαν ἐπιδεικνύμενος πατρικὴν μέριμναν αὐτοῦ. ὑπὲρ τῆς ὅσον οἷόν τε συνῳδὰ τῇ ἐσχάτως ἀπολυθείσῃ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἐγκυκλίῳ, καρποφορωτέρας καὶ σκοπιμωτέρας παρὰ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι διαδόσεως τοῦ περιεχομένου τῶν ἁγίων Γραφῶν, ἐνετείλατο τῇ συντάξει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὅπως κατὰ πᾶσαν ἑβδομάδα ἐκδίδῃ ἐν παραρτήματι τοῦ φύλλου, ὡς φυλλάδια μικρά, ἐν οἷς ἔνθεν μὲν ἐκτίθεται ἐν περιλήψει ἡ ἑρμηνεία τῆς κατὰ Κυριακὴν ἀναγινωσκομένης περικοπῆς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἔνθεν δὲ τὰ ἐξ αὐτῆς ποριζόμενα ἠθικὰ πρακτικὰ διδάγματα τὰ εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ θρησκευτικὸν ἡμῶν βίον ἀφορῶντα.

Τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας τῶν φυλλαδίων τούτων καθορίζει ἡ ἐν ἄλλῃ στήλῃ τοῦ φύλλου δημοσιευομένη σχετικὴ ἐγκύκλιος τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας πρὸς τὰς ἐνορίας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— *Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διεβίβασε χθὲς ἅμα μὲν τὰ θερμὰ αὐτοῦ συλλυπητήρια τῇ Α. Μ. τῷ Πατριάρχῃ τῶν Ἀνατολικῶν Ἀρμενίων Μαλαχίᾳ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἐλισάβετ, ἅμα δὲ ἐξεπροσωπήθη κατὰ τὴν κηδείαν αὐτῆς διὰ τοῦ Μ. Συγκέλλου Νικοδήμου συνοδευομένου καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διαγγελέων Δημ. Τσολακίδου.

Τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπὶ τῷ ἐν Παρισίοις προσφάτως συμβάντι θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου Μαυροκορδάτου, πρώην πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀδελφοῦ τῆς Α. Ε. τοῦ ἐνταῦθα ἑλλήνος πρεσβευτοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου, τὸ μὲν τηλεγραφικῶς συνελυπήθη τῇ Α. Ε., τὸ δὲ διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Χρυσοστόμου διεβίβασε τὰ θερμὰ συλλυπητήρια πρὸς τὴν εὐγενεστάτην πρέσβειραν καὶ σύζυγον τῆς Α. Ε. Ἑλένην Ν. Μαυροκορδάτου.

— *Ἔκφρασις εὐχαριστίας* — Θερμαὶ ἐκφράζονται ἀπὸ μέρους τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» εὐχαριστίαι πρὸς τὴν Α. Σ. τὸν Μητροπολίτην Πετρουπόλεως καὶ πρωτεῦον μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσίας κ. Ἀντώνιον, ἀγαθυνθέντα μετὰ γενομένην κατάλληλον σύστασιν νὰ διατάξῃ τὴν ἐγγραφὴν ὡς συνδρομητῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» πάντων τῶν θεολογικῶν Σεμιναρίων τῆς Ρωσσίας, ἀνερχομένων εἰς 60

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОДУ ім. І.І. МЕЧНИКОВА

περίπου. Εὐχαριστοῦντες θερμῶς ἐπὶ τῇ πρόφρονι ταύτῃ διαθέσει τοῦ σοφοῦ καὶ δραστηρίου τούτου Ἱεράρχου εὐελπιστοῦμεν ἅμα, ὅτι ἡ ἀνὰ τὰς θεολογικὰς Σχολὰς τοῦ ὁμοδόξου ρωσσικοῦ λαοῦ διάδοσις τοῦ ἡμετέρου φύλλου θὰ συντελέσῃ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰς τὴν ἀκριβεστέραν γνῶσιν τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἅτινα οὐχὶ σπανίως, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐν οἰκτρᾷ παραμορφώσει βλέπομεν ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ξένῳ τύπῳ.

— *Ἐπέτειοι ὀνομάτων* — Τῆς Α. Σ. τοῦ μητροπολίτου Πετρουπόλεως Ἀντωνίου ἄγοντος χθὲς τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτήν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνεχάρη τῇ Α. Σεβασμιότητι τηλεγραφικῶς ὡς καὶ τῷ θεοφιλ. ἐπισκόπῳ Οὔφας Ἀντωνίῳ.

Ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε τὰς πατριαρχικὰς αὐτοῦ εὐχὰς καὶ προσρήσεις καὶ τοῖς τὴν ὀνοματικὴν αὐτῶν ἑορτὴν ἄγουσιν Ἀντωνίῳ Σούρλᾳ ἐφέντῃ, μέλει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, καὶ τοῖς ἀξιοτίμοις Α. Γραμματοπούλῳ, ἐκ τῶν διερμηνέων τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, Α. Μάγκῳ, Α. Δάλλᾳ Ἰατρῷ, Α. Νέτῃ, Α. Γεράρδῳ, τῷ ἐξοχωτάτῳ Αντ. Οἰκιάδῃ βέῃ, Καπουκεχαγιὰ τῶν Πατριαρχείων καὶ Α. Γαζιάδῃ, Μ. Πριμικηρίῳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας διὰ τοῦ Δευτερεύοντος Παρθενίου.

Σήμερον ὡσαύτως ἦγε τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἡ Α. Σ. ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος, ὃς καὶ ἐδέξατο τὰς ἐπισκέψεις τῆς Α Θ. Παναγιότητος, τῶν ἁγίων συνοδικῶν, τῶν ἐντίμων μελῶν τοῦ Συμβουλίου, τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων καὶ πλείστων ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν φίλων.

Τοῖς δὲ ἑορτάζουσιν ὁμοίως μητροπολίταις Θεσσαλονίκης, Ἰκονίου, Μιτυλήνης καὶ Σάμου ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

— *Διαγώνισμα Πάνου Κουρτζῆ.* — Ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀναγνωσθὲν ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς συνταχθὲν σχετικὸν διάγραμμα, διαλαμβάνον τοὺς ὅρους τοῦ διαγωνίσματος τοῦ κ. Π. Κουρτζῆ, ὁ καὶ θέλομεν δημοσιεύσῃ ἐλλείψει χώρου εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ Α' διερμηνεὺς τοῦ ἑλληνικοῦ Προξενείου Γεώργιος Τσορπατζόγλους, καὶ τῇ Τρίτῃ ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς τραπεζίτης Εὐστάθιος Εὐγενίδης.

Ὡσαύτως ἐπεσκέψατο ἐν σώματι τὴν Α. Θ. Π. ἐπικαλεσαμένη τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἡ σύνταξις τοῦ γνωστοῦ καὶ καλλίστου παρ' ἡμῖν περιοδικοῦ «Παιδικοῦ Κόσμου» ἡγουμένου τοῦ φερεπόνου διευθυντοῦ αὐτοῦ ἐλλογ. Ἰ. Σακελλαρίδου. Ἡ Α. Θ. Π. εὐηρεστήθη ἵνα ἅμα μὲν ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς ἐπὶ τῇ εὐστόχῳ πορείᾳ τοῦ περιοδικοῦ, ἅμα δὲ ἐπιδαψιλεύσῃ τὰς εὐχὰς αὐτῆς πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ εὐόδωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου μορφωτικοῦ σκοποῦ παρὰ τῇ μαθητιώσῃ νεολαίᾳ.

Ὡσαύτως προχθὲς ἐπισκεψάμενος τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἡ Α. Ε. ὁ Ἀλέξανδρος Μαυρογένης βέης, υἱὸς τοῦ ἀοιδίμου Σπυρίδωνος Μαυρογένης πασᾶ, ὑπέβαλε τὰς θερμὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ τῇ Α. Θ. Π. ἐπὶ ταῖς ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπιδαψιλευθείσαις τιμαῖς τῷ μεταστάντι πατρὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν κηδείαν

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 8020

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 4709 καὶ ἡμερομ. 13 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Ἄννης Ἐμμανουὴλ Μουστάκα τὸ γένος Πέτρου Τερλικτσόγλου κατοίκου Σαλματομβρουκίου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην.

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων τέως ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἐμμανουὴλ Γ. Μουστάκα ὑπηκόου Ἕλληνος τέως κλητῆρος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βασιλικοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου καὶ κατοίκου Γαλατᾶ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος.

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων προθεσμίας, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν μετὰ τὴν πρώτην διὰ τῶν Ἐφημερίδων δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδιδομένης ταύτης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς, καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει.

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑξακόσια (ἀριθμ. 600) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 Νοεμβρίου 1901.

Ὁ Πρόεδρος
† Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ 1

Ὁ Γραμματεὺς
Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Πωλοῦνται ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ «Ἑρμηνεία τῶν κατὰ τὰς Κυριακὰς περικοπῶν τοῦ Ἰ. Εὐαγγελίου τοῦ Μεγάλου Ρήτορος τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας Μηνᾶ Χαμουδοπούλου. «Θρησκευτικὸς Ἀρωγὸς» καὶ «Διδασκαλία τῆς ἀνατολ. ὀρθοδόξου διδασκαλίας» ὑπὸ Γρηγορίου Καρύδου, διευθυντοῦ τῆς Βυζαντίδος.

Τὰ ἔργα δεόντως κεκυρωμένα συνιστῶνται παντὶ εὐσεβεῖ χριστιανῷ.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

1948

02/09/25 902511 НБ ОНУ

П. III. 726604

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА